

**UCHWAŁA NR XXXVIII/286/2021
RADY MIASTA BRZEZINY
z dnia 25 marca 2021 r.**

**w sprawie przyjęcia Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy
w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2025**

Na podstawie art.18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t. j. Dz. U. z 2020r. poz. 713 i poz. 1378) w związku z art. 6 ust.2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t. j. Dz. U z 2020 r., poz. 218 i poz. 956), Rada Miasta w Brzezinach uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2025 stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2. Roczne sprawozdanie z realizacji Programu, o którym mowa w § 1, przedkłada Radzie Miasta w Brzezinach Kierownik Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Brzezinach w terminie do dnia 31 marca każdego roku.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Brzeziny.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Grzegorz Maślanko

**Załącznik
do Uchwały Nr XXXVIII/286/2021
Rady Miasta Brzeziny
z dnia 25 marca 2021 r.**

**Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
oraz
Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021 – 2025**

Brzeziny 2021

Spis treści

I.	Wstęp – przemoc– zagadnienia teoretyczne	5
II.	Przemoc w rodzinie - diagnoza	6
III.	Rekomendacje do planowanych działań	8
IV.	Instytucje realizujące program	10
V.	Podstawy prawne	10
VI.	Adresaci programu	11
VII.	Cele programu	11
VIII.	Działania i ilościowe wskaźniki ich realizacji	12
IX.	Wskaźniki, monitoring i ewaluacja	12
X.	Źródła finansowania programu	13

I. Wstęp – Przemoc- zagadnienia teoretyczne.

Jednym z najbardziej negatywnych i budzących sprzeciw zjawisk społecznych jest przemoc. Przemoc występuje we wszystkich typach rodzin, o różnym statusie społecznym i środowiskowym. Jej ofiarami najczęściej są najslabsi, czyli dzieci, kobiety, osoby starsze i niepełnosprawne.

Przemoc to nie tylko przemoc fizyczna, lecz także psychiczna, seksualna, ekonomiczna i zaniedbanie. Przemoc zwykle powtarza się według określonego schematu. W cyklu przemocy w rodzinie wyróżnić można : fazę narastania napięcia, w której zaczyna się agresja, fazę ostrej przemocy, w której następuje wybuch agresji, oraz fazę „miodowego miesiąca” kiedy sprawca przeprosza i obiecuje poprawę. W fazie ostrej przemocy lub zaraz po niej osoby skrzywdzone podejmują działania mające na celu przerwanie łańcucha przemocy. Natomiast po przemyśleniu całej sytuacji ofiary często się wycofują, uważając, że tak będzie lepiej.

Skutkami przemocy fizycznej jest naruszenie nietykalności fizycznej, przemocy psychicznej - naruszenie godności osobistej, przemocy seksualnej – naruszenie intymności, ekonomicznej- naruszenie własności, zaniedbania- naruszenie obowiązku do opieki ze strony osób bliskich.

Efektom stosowania przemocy w każdym przypadku jest brak wiary w siebie, niska samoocena, strach przed zmianą, uzależnienie od sprawcy. Długotrwale stosowana przemoc w rodzinie może wywołać skutki w postaci problemów psychicznych i ponosić za sobą koszty ekonomiczne i społeczne.

Przemoc w rodzinie narusza podstawowe prawa człowieka, w tym prawo do życia i zdrowia oraz poszanowania godności osobistej. W szczególności prowadzi ona do rozpadu rodzin oraz natychmiastowych i odroczonej konsekwencji zaburzeń po urazowych, które często dotyczą osoby małoletnie i kobiety. Waga tego problemu oraz konieczność wielopoziomowych działań prewencyjnych i interwencyjnych podkreślana jest przez akty prawne na poziomie europejskim np. Konwencję Rady Europy o zapobieganiu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej. Zjawisko to należy traktować, jako wielowymiarowe, tj. uwzględniając przemoc fizyczną, psychiczną, ekonomiczną, seksualną, czy zaniedbanie oraz stosunkowo nowy typ przemocy, jaką jest cyberprzemoc. Nie należy także tego zjawiska traktować jako izolowanego – dane diagnostyczne wskazują bowiem, iż przemoc w kontekście domowym powiązana jest z przemocą w innych środowiskach (np. przemocą rówieśniczą w szkole) oraz innymi niepożądanymi zjawiskami (np. uzależnienie od alkoholu).

Istotne dla właściwej diagnozy i bazujących na niej działań praktycznych jest odróżnienie przemocy od innych aktów agresji. Formalnym odniesieniem jest tutaj Ustawa

o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, która w art. 2 pkt.2, określa przemoc w rodzinie jako jednorazowe albo powtarzające się umyślnie działania lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób wymienionych w pkt.1 tego artykułu. Działania takie narażają te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszają ich godność, nietykalność cielesną, wolność w tym seksualną oraz powodują szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołują cierpienie i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Konwencja o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej definiuje przemoc domową jeszcze dokładniej wskazując, iż „oznacza ona wszelkie akty przemocy fizycznej, seksualnej, psychologicznej lub ekonomicznej zdarzające się w rodzinie lub gospodarstwie domowym, lub między byłymi lub obecnymi małżonkami, lub partnerami niezależnie od tego, czy sprawca i ofiara dzielą miejsca zamieszkania, czy nie”.

Skala zjawiska w naszym kraju jest wciąż wysoka i chociaż stanowi tzw. ciemną liczbę (wiele przypadków nie jest zgłaszanych) to towarzyszy jej coraz większa świadomość profesjonalistów oraz intensywność i specjalizacja oddziaływania organów państwa i służb społecznych. Udzielanie pomocy rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i przemoc definiuje jako zadania własne gmin ustawa o wychowaniu w trzeźwości. Warto zauważyć, że sami profesjonaliści zajmujący się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie oceniają skuteczność systemu w tym zakresie dosyć wysoko. Jednocześnie krytycznie oceniana jest przez nich skuteczność i jakość współpracy z gminnymi komisjami ds. rozwiązywania problemów alkoholowych, ochroną zdrowia organizacjami pozarządowymi. Dane te wskazują na konieczność ciągłego doskonalenia systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie na wszystkich poziomach w szczególności w wymiarze lokalnym.

II. Przemoc w rodzinie – diagnoza.

Zbadanie zjawiska przemocy w różnych środowiskach jest bardzo trudne. W wielu kręgach społecznych nadal jest to temat tabu, którego nie wolno poruszać. Inną kwestią jest wstyd. Wiele osób dotkniętych przemocą woli o tym nie mówić, bo tak jest bezpieczniej.

Większość osób, które zetknęły się w różnym stopniu z tematem przemocy w rodzinie ale nie miały do czynienia bezpośrednio z procedurami uważają system pomocy takim rodzinom za nieskuteczny. Inne zdanie mają osoby, które same z niego skorzystały- wtedy oceny są umiarkowanie pozytywne.

W Brzezinach funkcjonuje Zespół Interdyscyplinarny, w którego skład wchodzi przedstawiciele instytucji i podmiotów działających w obszarze problematyki przemocy domowej.

Zadaniem Zespołu jest przede wszystkim diagnozowanie rozmiarów zjawiska przemocy w rodzinie oraz integrowanie i koordynowanie działań podmiotów i specjalistów w tym zakresie. Zespół jest także realizatorem procedury „Niebieskiej karty”. Powołane grupy robocze podejmują działania na rzecz konkretnych rodzin. Opracowują i realizują indywidualne plany pomocy oraz monitorują sytuację w tych rodzinach.

Według danych Komendy Powiatowej Policji w Brzezinach na terenie powiatu w latach 2017- 2020 założono 81 Niebieskich Kart. W 79 przypadkach osobą podejrzaną o stosowanie przemocy są mężczyźni a w 2 przypadkach kobiety. Pod wpływem alkoholu było 55 sprawców.

Według danych Zespołu Interdyscyplinarnego w Brzezinach procedura „Niebieskiej Karty” realizowana była w następujący sposób.

Tabela nr 1. Procedura „Niebieskiej Karty” w mieście Brzeziny

	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019
Liczba Niebieskich Kart	25	14	22
Liczba kontynuowanych procedur z lat poprzednich	10	6	5
Liczba zakończonych Niebieskich Kart w okresie sprawozdawczym	19	9	19

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Zespołu Interdyscyplinarnego

Osoby, co, do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie, jak i osoby wobec, których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie mogą skorzystać z bezpłatnej pomocy w formie poradnictwa specjalistów – radcy prawnego i psychologa. Porady radcy prawnego udzielane są w siedzibie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Brzezinach, ul. Św. Anny 57, 95-060 Brzeziny. Porady psychologa odbywają się w siedzibie Dziennego Domu Senior +, ul. Sportowa 1, 95-060 Brzeziny. Jeśli przemocą dotknięte są dzieci w wieku przedszkolnym lub szkolnym mogą one skorzystać z pomocy psychologa w placówkach.

Osoby dotknięte przemocą w rodzinach mają również możliwość skorzystania z pomocy specjalistów, którzy współpracują w ramach Zespołu Interdyscyplinarnie na spotkaniach grup roboczych czy indywidualnie.

Z danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie wynika, że w 2017 r. 6 osób w tym 2 kobiety i 4 mężczyzn skorzystało w pomocy specjalistów realizujących program korekcyjno-edukacyjny. W latach 2018-2019 program korekcyjno-edukacyjny nie był realizowany.

Z obserwacji członków Zespołu Interdyscyplinarnego wynika, że problem przemocy występuje w wielu rodzinach. Jest to zjawisko, którego ludzie się wstydzą i nie chcą o tym mówić.

W drugiej połowie 2020 r. została przeprowadzona ankieta wśród mieszkańców miasta w celu określenia lokalnych zagrożeń społecznych. Jednym z badanych problemów społecznych było zjawisko przemocy.

Diagnoza „Lokalnych zagrożeń społecznych” pokazała, że w środowisku miasta Brzeziny występuje problem przemocy. Z badań wynika, że najczęstszym miejscem stosowania przemocy jest dom, później praca, szkoła i przestrzeń publiczna. Każda z wymienionych przestrzeni uzyskała po 8 % odpowiedzi respondentów. Wśród badanej grupy, 2% potwierdza, że doświadczyło przemocy od członka swojej rodziny. W dalszej części kwestionariusza badani zostali zapytani o rodzaj doświadczanej przez nich przemocy. W tym pytaniu, aż 98% udzieliło odpowiedzi, że ta kwestia ich nie dotyczy. Wśród odpowiedzi najczęściej pojawiała się przemoc psychiczna – 80% oraz fizyczna – 20%.

Na pytanie dot. stosowania „klapsów” 56 % badanych potwierdziło słuszność takich praktyk.

Z badań wynika, że 49 % badanych uważa, że przemoc może występować w każdej rodzinie, zaś 63% ankietowanych uważa, że ofiarą może być zarówno kobieta, jak i mężczyzna. Na stwierdzenie, że „Przemoc w rodzinie to prywatna sprawa, nikt nie powinien się wtrącać” odpowiedziało twierdząco 77% badanych. Natomiast 91% badanych uznało, że „Przemoc jest tylko wtedy, gdy są widoczne ślady na ciele ofiary”. Niepokojące jest, że 51% ankietowanych mieszkańców Brzezin wyraża przekonanie, że „Policja nie powinna interweniować w sprawach rodzinnych”.

Zdaniem mieszkańców przyczyn agresji wobec członków rodziny należy poszukiwać kolejno w: stresie (86%), chorobie psychicznej (57%), nieumiejętności radzenia sobie z problemami (45%), złej sytuacji materialnej (43%), braku pracy (37%), braku posłuszeństwa dzieci (30%) oraz odmiennym zdaniu członków rodziny (28%).

Zaledwie 3% ankietowanych mieszkańców, wie gdzie może zgłosić się osoba doświadczająca przemocy.”

Te dane ze względu na specyfikę badania należy traktować jako wierzchołek góry lodowej, wyznaczający dolną granicę skali tego zjawiska.

III. Rekomendacje do planowanych działań.

1. Budowanie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie mającego na celu poprawę sytuacji rodzin zagrożonych przemocą:

- diagnozowanie i monitorowanie przez podmioty realizujące procedurę „Niebieskiej Karty”,
  - zwiększanie świadomości społecznej dotyczącej zagrożeń płynących z przemocy w rodzinie,
  - rozpowszechnianie informacji o możliwościach i formach pomocy zarówno osobom dotkniętym przemocą jak i stosującym przemoc w rodzinie,
  - zmiana postrzegania przez społeczeństwo problemu przemocy w rodzinie,
  - propagowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i wdrażanie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach kryzysowych,
  - realizacja działań profilaktycznych mających na celu udzielania specjalistycznej pomocy w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie,
  - działania mające na celu zapewnienie pomocy w formie poradnictwa specjalistycznego oraz wsparcia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie,
  - udzielania pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom dotkniętym przemocą.
2. Podejmowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie:
- diagnozowanie i monitoring zjawiska przemocy w rodzinie,
  - działalność Zespołu Interdyscyplinarnego,
  - poradnictwo specjalistyczne w tym: prawne, psychologiczne, socjalne, rodzinne dla osób dotkniętych przemocą.
3. Udzielenie pomocy dzieciom i młodzieży w rodzin zagrożonych lub dotkniętych przemocą:
- realizacja programów profilaktycznych i terapeutycznych dla dzieci i młodzieży w szkołach,
  - rozwój nowych form wsparcia środowiskowego dla dzieci i młodzieży zagrożonej lub dotkniętej przemocą w rodzinie,
  - poszerzanie oferty środowiskowych form dotyczących zagadnień z poradnictwa i doradztwa edukacyjno-zawodowego,
  - wspomaganie działalności instytucji realizujących zadania w zakresie pomocy ofiarom przemocy.
4. Podnoszenie kompetencji przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, wschodzących w skład Zespołu Interdyscyplinarnego:

- podnoszenie kompetencji służb realizujących zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy,
- wypracowanie procedur aktywnej i stałej współpracy instytucji działających na rzecz pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie,
- stałe podnoszenie jakości realizowanych zadań w Zespole Interdyscyplinarnym
- przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu osób realizujących zadania z zakresy przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

IV. Instytucje realizujące program.

1. Pełnomocnik Burmistrza ds. uzależnień,
2. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej,
3. Wydział Zarządzania Jednostkami,
4. Organizacje pozarządowe,
5. Zespół Interdyscyplinarny,
6. Komenda Powiatowa Policji w Brzezinach,
7. Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
8. Placówki Oświatowe,
9. Placówki Ochrony Zdrowia,
10. Sąd Rejonowy w Brzezinach.

V. Podstawy prawne.

- 1) Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2020 roku, poz. 218 z późn. zm.);
- 2) Ustawa z dnia 12 marca z 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2020 roku, poz. 1876 z późn. zm.);
- 3) Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2019 roku, poz. 2277 z późn. zm.);
- 4) Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 30 z późn. zm.);
- 5) Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1359);

- 6) rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury "Niebieskie Karty" oraz wzorów formularzy "Niebieska Karta" (Dz. U. z 2011 r. Nr 209, poz. 1245).

VI. Adresaci programu.

Program kierowany jest do:

- 1) ofiar przemocy w rodzinie:
  - dzieci,
  - współmałżonków lub partnerów w związkach nieformalnych,
  - osób starszych,
  - osób niepełnosprawnych.
- 2) sprawców przemocy w rodzinie,
- 3) przedstawicieli instytucji i służb pracujących z osobami i rodzinami zagrożonymi lub dotkniętymi przemocą,
- 4) świadków przemocy,
- 5) społeczności lokalnej.

VII. Cele programu.

Cel główny:

Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, zwiększenie dostępności i skuteczności profesjonalnej pomocy osobom uwikłanym w przemoc oraz ochrona ofiar przemocy w rodzinie.

Cele szczegółowe:

1. Skuteczne i efektywne działania mające na celu zmniejszenie skali zjawiska przemocy,
2. Zapewnienie osobom w tym dzieciom dotkniętym przemocą bezpieczeństwa i pomocy;
3. Podejmowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
4. Podnoszenie kwalifikacji osób pracujących z osobami doświadczającymi przemocy w rodzinie i osobami stosującymi przemoc w rodzinie.

VIII. Działania i wskaźniki ich realizacji.

Tabela nr 2: Działania i wskaźniki ich realizacji.

Lp	Działanie	Czas realizacji	Realizator	Wskaźnik	Źródło finansowania
1	Pomoc materialna i finansowa	2021	MOPS Brzeziny	Liczba rodzin objętych pomocą	Środki MOPS
2	Pomoc w formie dożywiania	2021	MOPS Brzeziny	Liczba rodzin objętych pomocą	Środki MOPS-program „Posiłek w szkole i w domu”
3	Monitorowanie sytuacji zdrowotnej w rodzinach	2021	Placówka ochrony zdrowia, placówki oświatowe	Liczba monitorowanych dzieci	Środki własne realizatorów
4	Realizacja zadań z zakresu pomocy osobom dotkniętym przemocą : poradnictwo specjalistów	2021	Zespół Interdyscyplinarny i grupy robocze	Liczba rodzin objętych pomocą	Środki własne realizatora
5	Działania profilaktyczne w szkołach w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	2021	Psycholog MOPS, placówki oświatowe, KPP Brzeziny	Liczba dzieci objętych działaniami profilaktycznymi.	Środki własne realizatora
6	Podnoszenie kwalifikacji zawodowych osób pracujących z osobami doświadczającymi przemocy	2021	Instytucje realizujące program	Liczba osób objętych wsparciem	Środki własne realizatorów programu

IX. Wskaźniki, monitoring i ewaluacja.

Wskaźniki podejmowanych działań:

- zmiana postaw społecznych wobec zjawiska przemocy w rodzinie,
- udzielanie profesjonalnej pomocy ofiarom przemocy i sprawcom przemocy,
- wzrost zaangażowania społeczności lokalnej w przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- usprawnianie systemu pomocy rodzinom dotkniętym przemocą.

Monitoring

Monitoring programu będzie realizowany w oparciu o sprawozdania kierownika MOPS Brzeziny przedstawiane na Komisji Społecznej w terminie do 31 marca każdego roku za rok poprzedni.

Ewaluacja

Ewaluacja jest dostarczaniem informacji czy cele programu są właściwie realizowane, oraz jaka jest trafność przyjętych sposobów realizacji , jaka jest skuteczność i efektywność Programu. Program ma charakter otwarty. Zmieniające się podstawy prawne i organizacyjne mogą wpłynąć na konieczność naniesienia zmian.

Narzędzia ewaluacji

1. Systematyczne zbieranie i analiza danych dot. realizacji programu,
2. Systematyczna kontrola realizowanych działań,
3. Sporządzanie rocznych sprawozdań z realizacji programu

Ewaluacja przeprowadzona będzie według kryteriów:

- adekwatności t.j.: dostosowania do potrzeb osób, do których skierowany jest program,
- użyteczności t.j.: przydatności programu dla odbiorców,
- skuteczności t.j.: osiągnięcia zaplanowanych celów.

X. Źródła finansowania Programu.

Źródłem finansowania Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie są:

- środki własne gminy przeznaczone w budżecie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Brzezinach na realizację zadań przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.